

intellectus debeat esse aliqualis cognitio, non impulsus, qui spectat ad voluntatem. Addo, eiusmodi imperium erga seipsum non esse quidem necessarium, utiliter tamen aliquando exhiberi ac dirigi, non quidem ad potentias externas incapaces rationalis allocutionis, qualis illud est; sed ad ipsam voluntatem, quæ magis excitatur, si actu reflexo ipsiusmet desiderium, vel etiam judicium intellectus ei proponatur & intimetur. Sic viri fortes solent seipso animare in periculis, & pii ad laudandum Deum cum Psalmista: Benedic anima mea Domino, lauda anima mea Dominum. Suppono secundò, contra quosdam item Thomistas, neque aliud judicium, aut dictamen intellectus admittendum esse, quo posito voluntas ad agendum determinetur, ita, ut non possit actum suspendere: quia neque ejusmodi est necessarius, neque posset consistere cum libertate voluntatis; quæ est potestas agendi & non agendi, positæ omnibus ad agendum prærequisitis, inter quæ censeri debet omnino prævia cognitio intellectus. Quare ejusmodi conscientia dictamen everteret libertatem, fundamentum omnis moralitatis, neque esset regula, sed corruptela aetuum moralium. Suppono tertio, etiam ex prima secunda, ad movendam voluntatem probabilius non sufficere nudam apprehensionem; sed requiri judicium saltem virtuale, vel quod bonitas tali rei conveniat, si proponatur bonum in concreto; vel saltem, quod ea sit bonitas, si hoc proponatur in abstracto. Alias non esset ratio, cur voluntas erga rem sic propositam potius afficeretur, quam quamlibet aliam, illi directè oppositam, in qua similiter apprehendat sine judicio posset bonitas, v.g. in miseria beatitudo.

XIII.

Tertio non solide philosophantur ex Papais, qui neque innatum, neque infusum, neque acquisitum habitum esse volunt Conscientiam: non primum, quia Conscientia sit variabilis & mutabilis de bona in malam, & è converso, deponi & assumi possit, quod de habitu innato enunciari nequit: non secundum, quia alias nulla futura conscientia mala vel erronea, cum DÆus habitum erroris, aut ex se malum infundere nequeat: non tertium, quia habitibus utamur, cum voluntus; conscientia autem non utamur, prout voluntus, cum ipsa nobis reclamatibus, reluctantibus & contrarium cogitare volentibus adhuc reclamat, nos accuset & stimulet. Primum enim non concludit; Conscientia enim, si consideretur in se, ut est principium quoddam proximum agendi moraliter, & est Lipsanum sacrum, non variabile quid est; sed prout accidentibus afficitur, atque per illa variatur.

Secun-